

УДК 378.141

Слюсаренко Н. В.

ORCID: 0000-0002-9215-5936

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
імені проф. Є. Петухова,
Херсонський державний університет
(Херсон, Україна), E-mail: ninaslusarenko@gmail.com

Сотер М. В.

ORCID: 0000-0002-4626-0137

Кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Первомайська філія Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
(Первомайськ, Україна), E-mail: sotermariia@gmail.com

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СЬОГОДЕННЯ

Глобалізація сучасного ринку праці, вихід у європейський і світовий економічний простори, зумовлюють потребу пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців різних галузей, зокрема технічних, які є високо затребуваними як в Україні, так і в усьому світі. Одним із таких шляхів є запровадження в освітній процес технічних закладів вищої освіти курсу англійської мови для спеціальних цілей. Це дозволить оптимізувати процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців через імплементацію професійно-орієнтованої проблематики.

Мета статті – дослідити історичні аспекти і реалії сьогодення щодо викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти.

Методологічна основа дослідження включає методи аналізу, синтезу та узагальнення передового педагогічного вітчизняного та зарубіжного досвіду викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти, критичний аналіз наукової літератури з окресленої проблеми.

Наукова новизна полягає у висвітленні історичних аспектів і реалій сьогодення щодо викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти, узагальненні педагогічних ідей та досвіду провідних науковців, систематизація базових понять з проблеми.

Висновки. Впродовж кінця XIX – початку XX століття визначено місце та значення курсу англійської мови для спеціальних цілей як важливого підґрунтя теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців до виконання їхніх функціональних обов'язків цією мовою. Нині таке значення курсу в технічних закладах вищої освіти стало очевидним через його зв'язок із майбутньою діяльністю й наповнення професійно-орієнтованою проблематикою, що дозволяє налаштувати студентів до діяльності за фахом, сприяє їхній конкурентоспроможності на сучасному глобалізованому ринку праці. Практичний досвід імплементації курсів англійської мови для спеціальних цілей через їх зв'язок з майбутньою професійною діяльністю засвідчив посилення у студентів мотивації та налаштованості на безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення з вивчення мови. Більш того, така імплементація у комплексі з професійно-орієнтованими дисциплінами надає можливість студентам технічних закладів вищої освіти впродовж усіх років навчання постійно професійно самовдосконалюватись.

Ключові слова: англійська мова для спеціальних цілей, англійська мова загального призначення, англійська мова для професійних цілей, англійська мова для академічних цілей, технічні заклади вищої освіти.

Постановка проблеми. Глобалізація сучасного ринку праці, вихід у європейський і світовий економічний простори, зумовлюють потребу пошуку шляхів щодо підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців різних галузей, зокрема технічних, які є високо затребуваними як в Україні, зокрема, так і у всьому світі загалом. Одним із таких шляхів є запровадження в освітній процес технічних закладів вищої освіти курсу англійської мови для спеціальних цілей. Це дозволить оптимізувати процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців через імплементацію професійно-орієнтованої проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність та специфіка курсу англійської мови для спеціальних цілей широко представлена у працях зарубіжних учених Х. Бастуркмен (H. Basturkmen), Дж. Д. Браун (J. D. Brown), Х. Віддовсон (H. Widdowson), Х. Гіменес (J. Gimenez), А. Кусні (A. Kusni), Т. Опп (Th. Orr), Ж. К. Палмер-Сільвейра (J. C. Palmer-Silveira), Х. Палмер (H. Palmer), Б. Палтрідж (B. Paltridge), М. Ф. Руїс-Гаррідо (M. F. Ruiz-Garrido), Дж. Сволз (J. Swales), С. Старфілд (S. Starfield), Дж. Трейс (J. Trace), І. Фортанет-Гомеса (I. Fortanet-Gómez), Т. Хадсон (T. Hudson), Ф. Шоу (Ph. Shaw) та ін.

Різні погляди щодо вирішення широкого кола питань, що безпосередньо пов'язані з викладанням, розробкою й імплементацією в освітній процес закладів вищої освіти України курсів англійської мови для спеціальних цілей та підготовки спеціальних навчально-методичних комплексів, знайшли також відображення у наукових розробках вітчизняних науковців (О. П. Биконя, І. О. Білецька, Р. О. Гришкова, Л. В. Дудікова, М. Р. Кабанова, З. М. Корнева, Л. І. Морська, Н. О. Микитенко, Н. І. Муліна, С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Тарнопольский, В. Б. Черницький та ін.).

Зокрема, певні аспекти викладання англійської мови для студентів немовних спеціальностей представлені у таких дослідженнях: Л. І. Морська «Формування вмінь професійного спілкування англійською мовою у студентів факультету фізичного виховання» (2001); В. В. Тітова «Модульно-проектна методика навчання англійської мови студентів вищих технічних закладів освіти» (2001); М. М. Галицька «Формування у студентів вищих навчальних закладів сфери туризму готовності до іншомовного спілкування» (2007); Р. О. Гришкова «Педагогічні засади формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей у процесі фахової підготовки» (2007); В. М. Александров «Методика інтенсивного навчання інженерів професійно орієнтованої англійської мови» (2009); С. А. Ісаєнко «Формування професійної культури у студентів інженерно-технічних спеціальностей засобами іноземної мови» (2009); Г. В. Кравчук «Методика навчання студентів технічних спеціальностей професійно орієнтованого англійського діалогічного мовлення на основі текстів науково-технічної реклами» (2010); З. М. Корнева «Система професійно орієнтованого англійського навчання студентів технічних спеціальностей у вищих навчальних закладах» (2018) та ін.

Мета статті – дослідити історичні аспекти і реалії сьогодення щодо викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти.

Методологічна основа дослідження включає методи аналізу, синтезу та узагальнення передового педагогічного вітчизняного та зарубіжного досвіду викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти, критичний аналіз наукової літератури з окресленої проблеми.

Наукова новизна полягає у висвітленні історичних аспектів і реалій сьогодення щодо викладання англійської мови для спеціальних цілей у технічних закладах вищої освіти, узагальненні педагогічних ідей та досвіду провідних науковців, систематизація базових понять з проблеми.

Результати дослідження. На сьогодні існують різні підходи щодо визначення поняття «англійська мова для спеціальних цілей» (аббревіатура LSP). А з'явилося це поняття ще в 60-ті роки ХХ століття для ознайомлення з комплексом мовних (переважно лексичних) засобів, що використовуються в текстах з однією проблематикою.

У 1983 році Х. Віддовсон у дослідженні «Мета навчання і використання мови» («Learning Purpose and Language Use») відзначив, що усвідомлення важливості викладання мови для задоволення конкретних потреб студентів відбулося досить давно. Вчений зауважив, що ще у 1921 році Х. Палмер акцентував увагу на тому, що неможливо розробити мовний курс без знань про студентів, для яких цей курс призначено, оскільки програма навчання має залежати від конкретної цілі чи цілей цих студентів [13, 14; 8, 126].

Х. Віддовсон акцентував, що в широкому сенсі викладання англійської мови для спеціальних цілей (ESP – English for Specific Purposes) дослідники розподіляють на підрозділи: англійська мова для професійних цілей (EOP – English for Occupational Purposes) та англійська мова для академічних цілей (EAP – English for Academic Purposes) [13, 9]. Кожен підрозділ підлягає подальшому розподілу. У рамках EOP вирізняють англійську мову для пілотів авіакомпаній, офіціантів, секретарів, телефонних адміністраторів/операторів та ін.; в рамках EAP – англійську мову для різних галузей академічного навчання: фізика, техніка, архітектура, економіка тощо. Х. Віддовсон зосередив увагу на тому факті, що можна продовжувати вдосконалення кожного із запропонованих напрямків відповідно до їх специфіки.

Розрізняючи ESP і англійську мову загального призначення (GPE – General Purpose English) Х. Віддовсон підкреслив, що ESP – це навчальна діяльність, що спрямована на надання здобувачам освіти регламентованої, чітко визначеної компетенції, яка дозволить їм упоратись з конкретними точно встановленими завданнями. На думку вченого, ці завдання є виокремленими цілями, яким має

відповідати курсу ESP, що прямо посилається на кінцеві цілі [13, 6]. Тоді як GPE – це навчальна діяльність, що має на меті сформувати у студентів загальну здатність, яка дозволить в майбутньому здолати непередбачені обставини. Тобто цілі такого курсу сформульовані перспективно, є потенціалом для подальшої їх реалізації. У GPE фактичне використання мови, спричинене її комунікативною необхідністю, зазвичай є недостатньо визначеним [13].

Х. Бастуркмен у праці «Ідеї та варіанти англійської мови для спеціальних цілей» («Ideas and Options in English for Specific Purposes», 2006) [4, 10] наголосив, що цілісний підхід до опису англійської мови для академічних цілей розроблений наприкінці ХХ століття Дж. Сволзом у дослідженні «Жанровий аналіз: англійська мова в академічній та дослідницькій роботі, постановка питання» («Genre analysis: English in academic and research, settings», 1990) [11]. Цей підхід включає еволюційну теорію про особливості та специфіку використання мови у певних спільнотах (як-от: конкретні академічні чи професійні групи). У межах цього підходу мова розглядається як жанри, що характеризуються певною комунікативною метою.

Початок ХХІ століття ознаменувався появою дедалі більшої кількості наукових доробок, в яких досліджено специфіку викладання англійської мови для різних цілей для фахівців досить широкого кола галузей та професій. Наприклад, у книзі «Англійська мова для професійних і академічних цілей» («English for Professional and Academic Purposes», 2010), виданою за загальною редакцією М. Ф. Руйса-Гаррідо, Ж. К. Палмера-Сільвейра, І. Фортанета-Гомеса, представлено цілу низку різного роду праць. Т. Опп окреслив проблеми навчання англійської мови студентів природничих і технічних спеціальностей [10, 213-231], Х. Гіменес звернула увагу на академічне письмо з «Практики сестринської справи», «Акушерства» та «Соціальної роботи» [10, 197-211], Ф. Шоу студіював питання створення звітів англійською мовою в наукових і промислових дослідженнях [10, 75-87].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття внаслідок визнання актуальності викладання англійської мови для спеціальних цілей з'явилася значна кількість наукових праць з організації освітньої діяльності студентів під час викладання таких курсів.

Курси вивчення мови для спеціальних цілей («Language for specific purposes (LSP) courses»), за твердженням Дж. Трейса, Т. Хадсона і Дж. Д. Брауна, має базуватись на гармонійному поєднанні таких ключових компонентів, як: методологія, зміст, цілі, навчальні матеріали, викладання та оцінювання, що у свою чергу засновані на визначеному наборі спеціалізованих вимог [12, 2]. Учені вважають помилковим уявлення про те, що розробка курсу LSP відрізняється від розробки будь-якого іншого мовного курсу. На їхню думку, розробка навчальної програми LSP значною мірою включає ті самі процеси, що й будь-який інший курс з вивчення мови, оскільки ця програма має бути систематичною, виправданою та починатись із розуміння потреб тих, хто братиме участь у курсі. Відтак, нині дослідники, услід за Дж. Д. Брауном [5, 20], виокремлюють шість основних етапів, які обов'язково включає розробка навчальної програми: аналіз потреб; цілі та завдання; оцінка; добір та розробка матеріалів; викладання та загальна оцінка програми [12, 6-7].

Х. Відовсон ще на початку 80-х років ХХ століття наголосив на тому, що всі мовні курси мають розроблятися відповідно до певного спрямування і бути спрямованими на досягнення конкретних цілей [13, 12]. При цьому, як зауважують Б. Палтрідж і С. Старфілд, ключовою особливістю курсу ESP є те, що його зміст та цілі орієнтовані на конкретні потреби тих, хто навчається [9, 2].

За тлумаченням Л. І. Морської, «ESP – це не готова методика, це гнучкий підхід до вивчення англійської мови, заснований на потребах цільової аудиторії» [1, 137]. Учена зазначає, що такий підхід до побудови курсу «приваблює своєю гнучкістю, абсолютною відповідністю потребам тих, хто вивчає мову, врахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів» та виокремлює три критерії для планування такого курсу, зокрема: «1) складання програми на основі тем, знань, умінь і навичок, які потрібно виробити; 2) підбір методики викладання на базі відповідної теорії навчання; 3) урахування цільової ситуації (хто, чому, де і коли буде вчити англійську мову)» [1, 137-138].

А. Кусні наголошує, що виокремлення цілей та завдань курсів ESP на основі аналізу потреб здобувачів освіти має важливе значення для визначення мети, з якою викладаються ці курси і того, що саме студенти мають засвоїти в результаті їх опанування [7, 39]. При цьому вчений вважає, що мета курсу обов'язково повинна виражатися в конкретних і реалістичних цілях, оскільки їх відсутність може призвести до демотивації студентів. Кожен курс ESP обов'язково повинен мати певну мету. Як приклад, А. Кусні пропонує таку мету курсу: розвиток навичок розуміння читання для ознайомлення студентів з термінологією, що використовується у специфічній для них галузі. Після закінчення такого курсу студент, на думку вченого, повинен розуміти, усвідомлювати та аналізувати вузько спеціалізовані тексти під час їх читання. Отже, основною метою ESP може бути збагачення знань студентів з їхнього фаху, а задачами курсу ESP є направленість на опанування певного навичку англійської мови залежно від фаху студентів [7].

З. М. Корнева підкреслює, що «головним чинником успішного навчання мови для професійних цілей є контекстуалізація такого навчання, тобто включення оволодіння мовою до контексту оволодіння майбутньою спеціальністю» [3, 122].

Важливим документом щодо визначення ролі та місця англійської мови для спеціальних цілей є звітна праця Р. Болайто та Р. Веста «Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови: Проект «Англійська мова для університетів» (Британська Рада, Міністерство освіти і науки України, 2014–2016). В документі репрезентовано результати дослідження щодо визначення ролі та статусу англійської мови в Україні. До важливих рекомендацій запропонованих за результатами цього проекту, що безпосередньо впливають на поліпшення іншомовної підготовки у вищих навчальних закладах України можна віднести наступні [2, 92-102]:

- надання першочергового значення англійській мові в наукових установах і в ході проведення досліджень;

- включення популяризації викладання і вивчення англійської мови до національної стратегії;

- утвердження відповідно до шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти для спеціальностей із високими мовними вимогами (наприклад, право, гуманітарні науки тощо) рівня володіння мовою C1; для спеціальностей із менш високими мовними вимогами (наприклад, математичні та прикладні науки, інженерія тощо) – B2;

- цілеспрямоване викладання англійської мови професійного спрямування з використанням єдино прийнятого підходу до навчальної програми на всіх факультетах і з виділенням однакової кількості годин, необхідних для досягнення погоджених цілей щодо рівнів за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;

- налагодження партнерства та зв'язків викладачів фахових дисциплін як у межах України, так і на міжнародному рівні;

- придбання університетськими бібліотеками англомовних ресурсів з тих дисциплін, які викладаються англійською мовою; забезпечення онлайн-доступу до відповідних англомовних наукових журналів.

До специфічних рекомендацій Р. Болайто та Р. Веста, які безпосередньо впливають на викладання англійської мови загалом і ESP курсу зокрема, належать такі [2, 102-103]:

- формування академічних груп для проведення занять з англійської мови за оптимальної кількості студентів – менше, але не більше 15 осіб;

- збільшення кількості занять із вивчення англійської мови на тиждень (насамперед на першому і другому курсах);

- проведення занять з англійської мови професійного спрямування на всіх роках навчання з метою підтримки належного рівня володіння мовою;

- надання переваги на всіх роках навчання англійській мові професійного спрямування і зменшення кількості англійської мови загального спрямування;

- залучення сучасних методичних підходів, які включають взаємодію студентів задля інтенсифікації використання контактних годин;

- використання сучасних матеріалів із англійської мови професійного спрямування з технічною підтримкою від міжнародних видавництв та розробка власних матеріалів для вузькоспеціалізованих занять з урахуванням сучасних підходів;

- створення й популяризація можливостей для міжнародного обміну студентів;

- збільшення можливостей для спілкування з носіями мови через проведення англомовних розмовних клубів і використання сучасних технологій (наприклад, Skype), а також заохочення до спілкування зі студентами тієї ж спеціалізації з інших країн.

Т. Опп у книзі «Англійська мова для професійних і академічних цілей» («English for Professional and Academic Purposes», 2010) за редакцією М. Ф. Руїса-Гаррідо, Ж. К. Палмера-Сільвейра, І. Фортанет-Гомеса, представив результати дослідження «Навчання англійській мові для студентів природничих і технічних спеціальностей» («English language education for science and engineering students») та запропонував систематизовану й узагальнену добірку найбільш відомих організацій у галузі науки й техніки, які мають важливу і корисну інформацію, різного роду дослідження, а також рекомендації щодо організації навчання, навчальних модулів і матеріалів, які допоможуть викладачам та іншим особам, що працюють над розробкою відповідної навчальної підготовки з англійської мови для студентів різних напрямків. Зокрема, до таких учень включає: American Society for Engineering Education (www.asee.org), Council of Science Editors (www.councilscienceeditors.org), International Federation of Engineering Education Societies (www.ifees.net), National Science Teachers Association (www.nsta.org), Association for the Education of Teachers in Science (www.aets.unr.edu), National Association of Biology Teachers (www.nabt.org), American Association of Physics Teachers (www.aapt.org), National Association for Research in Science Teaching (www.narst.org), American Association for the Advancement of Science (www.aaas.org), American Chemical Society (www.acs.org), National Academy of Sciences (www.nas.edu), ACM Special Interest Group on Design of Communication (www.sigdoc.org), Association of Teachers of Technical Writing (www.attw.org), International Organization for Standardization (www.iso.org), National Association of Science Writers (www.nasw.org), Institute of Scientific and Technical Communicators (www.istc.org.uk) [10, 219].

Ураховуючи вищезгадане, наприклад, у Первомайській філії Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова розроблено курс англійської мови для спеціальних цілей

«Thermal Power Engineering in Use» для студентів галузі знань «14 Електрична інженерія», спеціальності «144 Теплоенергетика», освітня програма «Теплоенергетика». Зміст курсу наповнений фаховою термінологією, яка є невід'ємною складовою професійної компетенції майбутнього інженера-теплоенергетика. У межах цього курсу студенти вивчають наступні теми: «Теплоенергетика. Основні поняття теплоенергетики», «Котел. Основні складові частини котла. Різні типи котлів», «Котельня та її основні складові», «Основні типи електростанцій, що використовуються задля отримання енергії», «Атомна електростанція. Ядерний реактор. Види ядерних реакторів. Складові компоненти/ частини ядерних реакторів», «Перспективи розвитку теплової енергетики», «Екологічні проблеми теплоенергетики» тощо.

Висновки. Таким чином, упродовж кінця XIX – початку XX століття визначено місце та значення курсу англійської мови для спеціальних цілей як важливого підґрунтя теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців до виконання їхніх функціональних обов'язків цією мовою. Нині таке значення курсу в технічних закладах вищої освіти стало очевидним через його зв'язок із майбутньою діяльністю й наповнення професійно-орієнтованою проблематикою, що дозволяє налаштувати студентів до діяльності за фахом, сприяє їхній конкурентоспроможності на сучасному глобалізованому ринку праці. Практичний досвід імплементації курсів англійської мови для спеціальних цілей через їх зв'язок з майбутньою професійною діяльністю засвідчив посилення у студентів мотивації та налаштованості на безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення з вивчення мови. Більш того, така імплементація у комплексі з професійно-орієнтованими дисциплінами надає можливість студентам технічних закладів вищої освіти впродовж усіх років навчання постійно професійно самовдосконалюватись.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у дослідженні найбільш ефективних шляхів створення курсів англійської мови для спеціальних цілей для технічних закладів вищої освіти.

References

1. Морська Л. Англійська мова для спеціальних цілей (ESP): історія виникнення підходу та його специфіка. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2012. Вип. 25. С. 136-138. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2012_25_45.
Morska, L. (2012). Anhliiska mova dlia spetsialnykh tsilei (ESP): istoriia vynyknennia pidkhodu ta yoho spetsyfyka [English for Special Purposes (ESP): history of the approach and its specifics]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work*, 25, 136-138. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2012_25_45.
2. Болайто Р., Вест Р. Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови: Проект «Англійська мова для університетів». Київ : Видавництво Сталь, 2017. 154 с.
Bołaito, R., and Vest, R. (2017). Internatsionalizatsiia ukrainskykh universytetiv u rozrizi anhliiskoi movy: Proekt «Anhliiska mova dlia universytetiv» – Internationalization of Ukrainian universities in the context of English: Project «English for Universities». Kyiv, Ukraine : Stal.
3. Корнева З. М. Система професійно орієнтованого англомовного навчання студентів технічних спеціальностей у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2018. 670 с.
Kornieva, Z. M. (2018). Systema profesiino oriientovanoho anhlovnoho navchannia studentiv tekhnichnykh spetsialnostei u vyshchikh navchalnykh zakladakh [System of professionally oriented teaching English to students majoring in technology at tertiary schools]. Doctor's thesis. Kyiv, Ukraine.
4. Basturkmen, H. (2006). *Ideas and Options in English for Specific Purposes*. ESL & Applied Linguistics Professional Series. Mahwah, New Jersey : The University of Auckland.
5. Brown, J. D. (1995). *The elements of language curriculum*. Boston, MA : Heinle & Heinle.
6. Hutchinson, T., Waters, A. (1991). *English for Specific Purposes: A learner-centered approach*. Cambridge University Press.
7. Kusni, A. (2013). Reformulating English for Specific Purposes (ESP) in Indonesia: current issues and future prospects. *Proceedings of National Seminar on English Language Teaching*, 1, 36-48. Retrieved from <http://ejournal.unp.ac.id/index.php/selt/article/view/6765>.
8. Palmer, H. E. (1964). *The Principles of Language Study*. (First published 1922). London : Oxford University Press.
9. Paltridge, B., Starfield, S. (Ed.). (2013). *The Handbook of English for Specific Purposes*. Boston : Wiley-Blackwell.
10. Ruiz-Garrido, M. F., Palmer-Silveira, J. C., Fortanet-Gómez, I. (2010). *English for Professional and Academic Purposes*. Amsterdam, New York, NY : The Netherlands.
11. Swales, J. (1990). *Genre analysis: English in academic and research, settings*. Cambridge : Cambridge University Press.

12. Trace, J., Hudson, T., and Brown, J. D. (2015). Developing Courses in Languages for Specific Purposes. National Foreign Language Resource Center (New York : Developing Courses in Languages for Specific Purposes. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/32300318.pdf>.
13. Widdowson, H. G. (1983). Learning Purpose and Language Use. Oxford : Oxford University Press.

Slyusarenko N.

ORCID: 0000-0002-9215-5936

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor,
Professor of the Professor Ye. Petukhov Department of Pedagogy,
Psychology and Educational Management,
Kherson State University
(Kherson, Ukraine), E-mail: ninaslyusarenko@gmail.com

Soter M.

ORCID: 0000-0002-4626-0137

Ph.D. in Pedagogical Sciences,
Lecturer of Social and Humanitarian Disciplines Department,
Pervomaisk Branch of
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
(Pervomaisk, Ukraine), E-mail: sotermaria@gmail.com

TEACHING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES IN TECHNICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: HISTORICAL ASPECTS AND PRESENT

The globalization of the modern labour market, access to the European and world economic space, necessitate the search for ways to increase the competitiveness of future professionals in various fields, including technical, which are in high demand in Ukraine and around the world. One of such ways is the introduction of the English language for specific purposes courses in the educational process of technical higher education institutions. This step will help to optimize the process of future professionals' foreign language training through the implementation of professionally-oriented issues.

***The purpose of the article** is to explore the historical aspects and today's realities of teaching English for special purposes in technical higher education institutions.*

***The methodological basis of the study** includes methods of analysis, synthesis and generalization of advanced pedagogical domestic and foreign experience of teaching English for special purposes in technical higher education institutions, critical analysis of scientific literature on the problem.*

***The scientific novelty** lies in highlighting the historical aspects and today's realities of teaching English for special purposes in technical higher education institutions, generalization of pedagogical ideas and experience of leading scientists, systematization of basic concepts of the problem.*

***Conclusions.** During the late nineteenth and early twentieth century, the place and significance of the English language for specific purposes course was determined as an important basis for theoretical and practical training of future professionals to perform their functional duties in this language. Today, the importance of the course in technical higher education institutions has become apparent due to its connection with future activities and filling with professional-oriented issues that allow students to work in a field related to their major, contributes to their competitiveness in today's globalized labour market. The practical experience of implementing English language for specific purposes courses through their connection with future professional activities has shown the increase in motivation and readiness for the continuous process of self-development and self-improvement in language learning. Moreover, such implementation in combination with professionally-oriented disciplines provides an opportunity for students of technical higher education institutions during all years of study to constantly professionally improve themselves.*

***Key words:** English for Specific Purposes, General Purpose English, English for Occupational Purposes, English for Academic Purposes, technical higher education institutions.*

Стаття надійшла до редакції 18.03.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук **О. В. Кохановська**